

**Bruselj, 30. september 2025
(OR. en)**

**Medinstitucionalna zadeva:
2023/0232 (COD)**

**9474/1/25
REV 1 ADD 1**

**ENV 414
CLIMA 174
AGRI 228
FORETS 29
RECH 248
TRANS 210
CODEC 696
*PARLNAT***

UTEMELJITEV SVETA

Zadeva: Stališče Sveta v prvi obravnavi z namenom sprejetja DIREKTIVE
EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o monitoringu in odpornosti tal
(pravna ureditev monitoringa tal)

- utemeljitev Sveta
- Svet sprejel 29. septembra 2025

I. UVOD

1. Komisija je 5. julija 2023 Evropskemu parlamentu in Svetu predložila predlog direktive o spremljanju in odpornosti tal (v nadaljnjem besedilu: pravna ureditev monitoringa tal). Cilj predloga je EU usmeriti na pot do zdravih tal do leta 2050. Določa obvezni monitoring zdravja tal, postopno uvaja trajnostno upravljanje s tlemi in določa ukrepe za preprečevanje onesnaženosti tal. Predlog je v skladu s strategijo EU za tla iz leta 2021, ki je pomemben sestavni del evropskega zelenega dogovora in strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030.
2. Osnutek direktive temelji na členu 192(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) (redni zakonodajni postopek).
3. V Evropskem parlamentu (EP) je bil za pristojni odbor za ta dosje imenovan Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane (ENVI). EP je 10. aprila 2024 sprejel svoje stališče v prvi obravnavi.
4. Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel 25. oktobra 2023, Odbor regij pa 19. junija 2024.
5. Komisija je predlog in priloženo oceno učinka predstavila na seji Delovne skupine za okolje 27. julija (videokonferenca) in 6. oktobra 2023. Delovna skupina za okolje je predlog še naprej preučevala med španskim in belgijskim predsedovanjem. Svet (okolje) je svoj splošni pristop odobril 17. junija 2024.
6. Na podlagi treh neformalnih političnih dialogov, ki so bili 22. oktobra 2024, 12. decembra 2024 in 9. aprila 2025, je bil dosežen začasni dogovor med Svetom in Evropskim parlamentom. Odbor stalnih predstavnikov je 21. maja 2025 potrdil kompromisno besedilo, o katerem je bil začasni dogovor dosežen na neformalnem dialogu 9. aprila 2025.

7. Odbor Evropskega parlamenta ENVI je za to kompromisno besedilo glasoval 4. junija 2025. Predsednik Odbora ENVI je 5. junija 2025 predsedniku Odbora stalnih predstavnikov poslal pismo, v katerem ga je obvestil, da bo – če bo Svet svoje stališče v prvi obravnavi sprejel v skladu z doseženim splošnim začasnim dogovorom – na plenarnem zasedanju priporočil, naj Parlament v drugi obravnavi brez sprememb sprejme stališče Sveta, potem ko ga bo pregledala pravnolingvistična služba.

II. CILJ

8. Splošni cilj predlagane direktive je EU usmeriti na pot do zdravih tal do leta 2050 z določitvijo ukrepov za usklajeni monitoring na ravni Unije, ki temelji na nacionalnih sistemih, ter za oceno in podporo zdravju in odpornosti tal ter za boj proti onesnaženim območjem.

III. ANALIZA STALIŠČA SVETA V PRVI OBRAVNAVI

9. Stališče Sveta v prvi obravnavi vsebuje elemente, o katerih sta sozakonodajalca dosegla dogovor:
- i. okvir za monitoring tal omogoča zadostno raven usklajenosti in potrebne prožnosti za države članice, da se olajša izvajanje. Okrepljen je bil monitoring nekaterih pomembnih vidikov zdravja tal, kot so biotska raznovrstnost tal in onesnaževala tal, vključno s PFAS ter pesticidi. Komisija bi s prostovoljno pomočjo pri monitoringu zdravja tal in shranjevanju vzorcev tal bi po potrebi dodatno podprla izvajanje.
 - ii. Osnutek direktive predvideva podporo lastnikom in upravljavcem zemljišč kot spodbudo in pomoč pri izboljševanju zdravja in odpornosti tal.
 - iii. Kar zadeva izkoriščanje zemljišč, se začasni dogovor osredotoča na monitoring njegovih najvidnejših vidikov, prekritosti tal in odstranitve tal ter določa nekatera načela za ublažitev vplivov prekritosti tal in odstranitve tal.

- iv. Upravljanje onesnaženih območij temelji na postopnem pristopu, ki temelji na tveganju.
- v. Še vedno so želeni cilj zdrava tla do leta 2050.

IV. **SKLEP**

- 10. Stališče Sveta temelji na glavnem cilju predloga Komisije in v celoti odraža kompromis, dosežen v okviru neformalnih pogajanj med Svetom in Evropskim parlamentom ob podpori Komisije.
 - 11. Svet zato meni, da njegovo stališče v prvi obravnavi uravnoteženo predstavlja izid pogajanj. Ko bo direktiva sprejeta, bo zagotovila prvi namenski okvir za tla in prispevala k doseganju zdravih tal v EU.
-